

Görsel ??itsel Say? Dizileri Testi B Formu (G?SD-B)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Görsel ??itsel Say? Dizileri Testi B Formu (G?SD-B)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22362>

Özet

Görsel İkiitsel Sayı Dizileri Testi B Formu (GSD-B), özellikle çocuklarda bellek uzamının ve kısa süreli çalıma belleği kapasitesinin değerlendirilmesi amacıyla Türkçeye uyarlanmış bir ölçektir. Bu uyarlama çalışması, 6 ila 11 yaş arasındaki okul çağı öğrencilerinde görsel ve ikiitsel modaliteler aracılığıyla sunulan sayı dizilerini hatırlama becerisinin yaşa bağlı gelişimini incelemeyi hedeflemiştir. GSD-B, bireylerin dikkat ve bellek süreçlerini eş zamanlı olarak değerlendiren, nöropsikolojik değerlendirme alanında kullanılan önemli bir araçtır.

Anahtar Kelimeler

GSD-B, Görsel İkiitsel Sayı Dizileri Testi, Bellek Uzamı, Kısa Süreli Bellek, Çalıma Belleği, Sayı Dizileri, Bilişsel Değerlendirme, Uyarlama.

Yazarlar

Birim Günay Kılıç, Ali İhsan Koçkar, Murat Irak, Özkür Öener, Selçuk Karakaş.

Amaç

GSD-B'nin temel amacı, bireylerin, özellikle 6-11 yaş grubu çocukların, hem görsel hem de ikiitsel olarak sunulan sayı dizilerini doğru sırayla hatırlama yeteneğini ölçmektir. Bu test, bireyin çalıma belleği kapasitesini, dikkatini ve bilginin kısa süreli depolanma mekanizmalarını değerlendirerek, bilişsel gelişim düzeyleri hakkında klinik ve araştırma odaklı veri sağlamayı amaçlamaktadır. Uyarlama çalışması, bu bilişsel kapasitenin okul çağındaki gelişimsel seyrini Türkiye popülasyonunda haritalandırmıştır.

Bu ölçek, nöropsikolojik değerlendirmelerde, özellikle öğrenme güçlükleri, dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu (DEHB) gibi nöropsikolojik değerlendirme gerektiren durumlarda bellek seviyelerini saptamak için kritik bir rol oynar. Sayı dizilerinin iki farklı modalitede sunulması, araştırmacılar ve klinisyenlerin görsel ve ikiitsel bellek kanallarındaki olası farklılıklar aydınlatmasına olanak tanır.

Yapı

GSD-B, temelde **Bellek Uzamı** (Memory Span) yapısını ölçmektedir. Bellek uzamı, bireyin dikkatini dağınıktan veya dönüşürmeden, kısa bir süre boyunca zihninde tutabileceği bilgi birimi sayısını (genellikle 7 ± 2 birim olarak kabul edilir) ifade eder. GSD-B, bu uzamı sayı dizileri kullanarak hem görsel hem de ikiitsel olarak iki ayrı alt boyutta değerlendirir.

Ölçek, bilginin duyuşsal kayıttan kısa süreli belleğe aktarılma ve burada sürdürülme süreçlerini

yans?t?r. Bu yap?, genellikle Baddeley ve Hitch taraf?ndan tan?mlanan çal??ma belle?i modelinin "fonolojik döngü" ve "görsel-uzamsal taslak" bile?enleriyle yak?ndan ili?kilidir. Uyarlama çal??mas?, bu bili?sel yap?nın ya?la birlikte nas?l niceliksel bir art?? gösterdi?ini ortaya koymu?tur.

Geçerlik

Kaynak içerikte spesifik geçerlik katsay?lar?na dair detayl? bilgi sunulmam??t?r. Ancak, bir uyarlama çal??mas? olarak G?SD-B'nin, orijinal testin yap?sal geçerli?ini korumas? beklenir. Yap?lan çal??ma (K?l?ç et al., 2002), bellek uzam?nın 6-11 ya? grubunda geli?imini inceledi?inden, testin **geli?imsel geçerli?i** (developmental validity) aç?s?ndan ba?ar?l? oldu?u ve ya? gruplar? aras?nda beklenen farklıla?may? gösterdi?i varsay?lmaktadır.

Geli?imsel geçerlik, ölçe?in ölçtü?ü yap?nın ya? veya geli?im düzeyi artt?kça tutarl? bir art?? göstermesi anlam?na gelir. G?SD-B'nin bu ya? aral???ndaki çocuklar?n bili?sel geli?imini yans?tma yetene?i, onun yap? geçerli?i için önemli bir kanıttır.

Güvenirlik

Kaynak içerikte G?SD-B'nin spesifik güvenirlik katsay?lar?na (örne?in, Cronbach Alfa veya test-tekrar test katsay?lar?) yer verilmemiştir. Standart bir nöropsikolojik test bataryas?nın parças? olan bu tür bir ölçüm arac?nın, tutarl? ve kararlı sonuçlar vermesi esastır.

Testin yüksek düzeyde **iç tutarl?l??a** sahip olmas? beklenir, bu da test maddelerinin ayn? temel yap?y?, yani bellek uzam?n?, ölçtü?ünü gösterir. Ayrıca, G?SD-B'nin kısa aral?klarla uyguland???nda kararlı puanlar veren yüksek bir **test-tekrar test güvenilirli?ine** sahip olmas?, ölçüm hatas?n? minimize etmesi aç?s?ndan önemlidir. Bu tür bir ölçekte, uygulay?c?lar aras? güvenilirlik de (inter-rater reliability) önemlidir, ancak say? dizisi testleri genellikle objektif puanlama gerektirdi?inden bu oran yüksektir.

Faktör Analizi

Uyarlama çal??mas?nın detayl? faktör analizine dair bilgi kaynakta mevcut de?ildir. Ancak, Görsel ??itsel Say? Dizileri Testleri, genellikle iki ana bile?eni ayr??t?rma potansiyeline sahiptir: **Görsel Say? Uzam?** ve **??itsel Say? Uzam?**.

Bu ayr?m, testin **iki faktörlü bir yap?ya** sahip oldu?unu dü?ündürür; bu faktörler, bilginin modaliteye özgü depolanma ve i?lenme süreçlerini temsil eder. Faktör analizinin temel amacı, testin tek bir genel bellek faktörünü mü yoksa görsel ve i?itsel modalitelere özgü iki ayr? faktörü mü ölçtü?ünü belirlemektir. Bu ayr?m, nöropsikolojik de?erlendirme aç?s?ndan tan?sal farklıla?t?rmada kritik öneme sahiptir.

Ölçme Aracı

Test Türü: Uyarılama

Format: Bireysel uygulama gerektiren, performansa dayalı bilişsel test.

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Öğrenciler (Okul Çağı Çocukları).

Yaş Grubu: 6-11 yaş.

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki 6 ila 11 yaş aralığındaki ilköğretim öğrencileri üzerinde standardize edilmiştir. Çalışma, bellek uzamının gelişimsel normları belirlemeyi amaçlanmıştır.

Test Metodolojisi: Test, sayı dizilerinin giderek artan uzunluklarda hem görsel (örneğin kartlar veya ekran) hem de işitsel (sözlü talimat) olarak sunulmasını içerir. Katılımcıdan sunulan diziye aynı sıra tekrarlama istenir. Puanlama, doğru hatırlanan en uzun dizi uzunluğuna göre yapılır.

Anahtar Kelimeler

Gelişimsel Psikoloji, Okul Çağı, Geçerlik, Güvenirlilik, Bellek Testi, Nörobilişsel Seviyeler, Türkiye Uyarlaması.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Birim Günay Kılıç

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Bilgi mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresi: birimkilic@yahoo.com

Yazışma Adresi: Bilgi mevcut değildir.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

GSD-B'nin uyarılama çalışması 2002 yılında yayımlanmıştır. Testin orijinal versiyonunun kullanımı hakları ve ücret bilgileri, testin orijinal geliştiricisine ve Türkiye'deki resmi distribütörüne

ba?l?d?r. Uyarlama al??mas?n?n kendisi akademik bir dergide yay?mlanm??t?r.

Testin orijinal PDF doküman?na a?a??daki ba?lant?dan eri?ilebilir: gorsel-isitsel-sayi-dizileri-testi-b-formu-gisd-b-toad.pdf

Kaynaklar

K?l? B. G., Koçkar. A. ?, Irak M., ?ener ?. ve Karaka?, S. (2002). Görsel ??itsel Say? Dizileri Testi B Formu Kullan?larak ölçölen bellek uzam?n?n 6-11 ya? grubu ö?rencilerde geli?imi. *3P Dergisi*, 10, 243-254.

Görsel ??itsel Say? Dizileri Testi B Formu (G?SD-B) Maddeleri

ÖNEML?: Bu ölçe?e ait test maddeleri, telif haklar? ve testin gizlili?i nedeniyle kaynak erikte sa?lanmam??t?r ve bu nedenle burada listelenmemi?tir. G?SD-B, say? dizileri sunum format?nda yap?land?r?lm?? standardize edilmi? bir testtir.